

Súd: Krajský súd Bratislava  
Spisová značka: 14Co/65/2025  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1123204050  
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 08. 2025  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Krajčová  
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1123204050.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Michaela Krajčová a členovia senátu JUDr. Darina Kriváňová a JUDr. Natália Kolláriková, v spore žalobcu: Š. K., K.. XX.XX.XXXX, O. G. XXX/XX, Q., zast.: JUDr. Michal Hrivnák, advokát so sídlom Krížna 44, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika zast. Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 71 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 7.854,74 eur spôsobenej porušením práva Únie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV zo dňa 13. februára 2025, č.k. B1-7C/22/2023-454, takto

### rozhodol:

I. Krajský súd v Bratislave rozsudok Mestského súdu Bratislava IV zo dňa 13. februára 2025, č.k. B1-7C/22/2023-454, potvrdzuje.

II. Žalobcovi priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

### odôvodnenie:

1. Mestský súd Bratislava IV rozsudkom zo dňa 13. februára 2025 č.k. B1-7C/22/2023-454 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol a žalovanému uložil aj povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznanej sumy.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že podanou žalobou sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej porušením práva Európskej únie, konkrétne porušením Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Žalobca uviedol, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, pričom služobný pomer vznikol dňom určeným v písomnom rozhodnutí o vymenovaní.

Právna úprava pracovného času obsiahnutá v zákone č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi jeho služobný čas tak, že tento pravidelne presahuje maximálnu hranicu stanovenú článkom 6 písm. b) smernice, ktorá je 48 hodín týždenne, a to v dôsledku skutočnosti, že v rozpore so smernicou ako aj judikatúrou SD EÚ, služobná pohotovosť nie je podľa zákona o HaZZ považovaná za súčasť služobného času hasiča.

Zodpovednosť žalovaného za škodu/ujmu spôsobenú porušením práva EÚ vyplýva z rozsiahlej judikatúry SD EÚ. Právo Spoločenstva totiž ukladá zásadu, podľa ktorej sú členské štáty povinné nahradiť škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Spoločenstva, ktoré im možno pripísať. Poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody porušením únieového práva zo strany štátu v prípade, ak sú splnené tri podmienky. Prvou je, že cieľom porušenej normy je priznať jednotlivcom práva a

porušenie je dostatočne závažné, druhou je existencia škody a treťou podmienkou je existencia príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti štátu a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby. V prípade, že sú splnené všetky tri vyššie uvedené podmienky, je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. V rámci slovenského právneho poriadku nároku na náhradu škody zodpovedá inštitút uplatnenia nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 OZ. Mal za to, že v tomto prípade je nesporné, že došlo k naplneniu všetkých troch podmienok založenia zodpovednosti Slovenskej republiky a teda k legitímnemu uplatneniu jeho nároku na náhradu vzniknutej škody pred slovenským súdom.

Týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka hasičského a záchranného zboru sa skladá:

- za obdobie rokov 2020 a 2021 zo 17 hodinových pracovných zmien, po ktorých bezprostredne nasleduje 7 hodinová pohotovosť,
- za obdobie rokov 2022 a 2023 zo 16 hodinových pracovných zmien, po ktorých bezprostredne nasleduje 8 hodinová pohotovosť,

t.j. žalobca odpracuje 24 hodinové zmeny, po ktorých spravidla nasleduje 48 hodín odpočinku, pričom súhrn takto naskladaného týždenného pracovného času v priemere každý tretí týždeň prekračuje smernicou maximálne povolený pracovný čas 48 hodín. Súdny dvor spresnil, že v prípade hasičov nariadená pracovná pohotovosť na pracovisku tvorí súčasť ich týždenného pracovného času, ktorá v spojení s ich riadnym pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. Rozsudky SD EÚ potvrdzujú, že členské štáty EÚ nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) smernice tak, že by 48 hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne by ho určitým spôsobom svojvoľne porušovali.

V tomto smere sa zákon o hasičskom zbere ako právna úprava *lex specialis* odlišuje od § 96 Zákonníka práce, ktorý zohľadňuje uvedenú smernicu a na ňu nadväzujúcu judikatúru a túto skutočnosť výslovne potvrdzuje v ust. § 96 ods. 2 ZP, pričom Zákonník práce sa na právnu kvalifikáciu pohotovosti na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje. Uvedené pochybenia v zákone o HaZZ nemajú len abstraktný význam, pretože podľa práva EÚ takáto úprava je na ujmu príslušníkovi hasičského zboru nakoľko mu spôsobuje škodu. Podstata spočíva v tom, že služobnú pohotovosť hasičov zákon o HaZZ nepovažuje za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únieového práva v dôsledku čoho dochádza k jeho pravidelnému prekračovaniu.

Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch si uplatňuje postupom podľa ust. § 13 ods. 2 OZ, pričom pri stanovení výšky zohľadnil legitímne očakávania poškodeného, že súdy napravia ujmu, ktorá mu vznikla a uložia sankciu, ktorá bude pôsobiť dostatočne odrádzajúco vo vzťahu k opakovaniu takýchto prípadov zneužitia, ďalej jednotlivé zložky nemajetkovej ujmy posudzované vnútroštátnymi súdmi (reparačnú, satisfakčnú a sankčnú), intenzitu a dĺžku trvania protiprávneho stavu a postoj žalovaného, ktorý nielen že odmieta nahradiť spôsobenú ujmu, ale odmieta odstrániť dlhotrvajúci protiprávny stav. Samotný zásah do osobnostných práv žalobcu spočíva primárne v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok; nerešpektovanie určeného týždenného pracovného času sa u žalobcu prejavilo v rámci osobnostnej sféry predovšetkým vo vzťahu k ochrane práva na zdravie, jeho úroveň a kvalitu a na celkovú fyzickú alebo morálnu integritu. Vo svojej podstate ide o otrockú prácu, lebo nemohol tráviť čas so svojou rodinou, venovať sa svojmu súkromiu a svojim záľubám.

Výška uplatnenej pohľadávky je odvodená od počtu hodín odpracovaných v rozpore s únieovým právom, pričom hodinová sadzba sa odvíja od funkčného platu žalobcu, ktorá výška je spracovaná v osobitnej tabuľke priloženej k žalobe. Žalobca zaslal v súvislosti s uvedeným nárokom žalovanému výzvu na úhradu pohľadávky, avšak žalovaný odmietol jeho nároku vyhovieť, keďže mal za to, že daná smernica sa na službu príslušníkov HaZZ nevzťahuje. Uvedený právny názor je v priamom rozpore s judikatúrou SD EÚ, ako aj početnými rozhodnutiami slovenských súdov (napr. C-397/01 Bernhard Pfeiffer).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalobca navrhoval, aby súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu vo výške 7.854,74 eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň uložil žalovanému povinnosť nahradiť mu trovy konania v rozsahu 100 %.

3. K žalobe sa žalovaný vyjadril prostredníctvom podania zo dňa 16.10.2023, pričom v prvom rade poukázal na skutočnosť, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť, možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice 2003/88/ES, ktorá je uvedená v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS: „Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti civilnej ochrany.“. Takže má za to, že žalobca si nesprávne vykladá pôsobnosť smernice, nakoľko sa na príslušníkov HaZZ nevzťahuje,

pretože príslušníci HaZZ okrem úloh na úseku ochrany pred požiarom plnia aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranárskych činností.

Uviedol, že žalobu pre netransponovanie smernice, resp. pre nesprávnu transpozíciu smernice môže podať Európska komisia na Súdny dvor Európskej únie, alebo fyzická/právnická osoba, ktorá bola týmto priamo dotknutá, resp. došlo k porušeniu/poškodeniu jej práv, a to na vnútroštátny súd členského štátu Európskej únie. Žalobca však nežaloval svojho zamestnávateľa, ale štát, v mene ktorého koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného a teda žalovaný namieta nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Navyše, mal možnosť upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. a žiadať, aby mu pohotovosť nebola určovaná z dôvodov, ktoré uviedol v žalobe. Mimo to má aj za to, že nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru, než že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať.

Čo sa týka transpozície relevantných článkov smernice 2003/88/ES, tvrdenia žalobcu, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii smernice do zákona č. 315/2001 Z.z., podľa ktorého sa podľa žalobcu doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov, žalovaný považuje za neopodstatnené. V zmysle čl. 2 ods. 1 smernice je pracovným časom akýkoľvek čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Do služobného času teda spadá samotný výkon pracovných úloh na pracovisku na základe pokynov zamestnávateľa, ako aj zdržiavanie sa na pracovisku k dispozícii zamestnávateľa na základe jeho nariadenia. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe SD EÚ je totiž rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas“ aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii. Zmysel článku 2 ods. 1 smernice je transponovaný v 4. hlave zákona o HaZZ v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Tieto ustanovenia definujú služobný čas príslušníka HaZZ ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času. Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona o HaZZ nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou a nariadenou služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch však ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času.

Žalovaný poukázal na článok 15 smernice, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky, napr. v kolektívnych zmluvách, pričom poukázal na kolektívne zmluvy vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ, ktoré jeho tvrdenia o služobnom čase podporujú.

Článok 16 smernice stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace a článok 17 ods. 3 smernice poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Zákon o HaZZ upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne v zmysle § 85 a pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni podľa § 86 ods. 2 zákona o HaZZ. Napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas konkrétnym počtom hodín tak, ako smernica, zákon a kolektívne zmluvy dostatočne ustanovujú počty hodín služobného času hasičov, počas ktorého hasiči vykonávajú štátnu službu.

Služobné dni žalobcu sú vopred plánované a žalobca je s plánom každý mesiac oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Počas svojho pôsobenia v HaZZ nikdy nijakým spôsobom nenamietal rozvrh služobného času. Počas služobnej pohotovosti na pracovisku je žalobca fyzicky prítomný v mieste výkonu štátnej služby, pričom tento čas je určený na oddych a odpočinok. Nemá v tomto čase určené činnosti, ktoré má vykonávať a nie sú naňho kladené žiadne

úlohy. Zo stanoviska Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Bratislave vyplýva, že napr. v roku 2022 vykonal žalobca spolu 688 hodín služobnej pohotovosti, z čoho len 23 hodín bola aktívna časť. Nemožno teda uvádzať, že všetky hodiny služobnej pohotovosti strávil výkonom štátnej služby. Ďalej mal za to, že pre príslušníka HaZZ vyplýva viacero výhod z oblasti sociálneho zabezpečenia či zdravotnej starostlivosti, napr. dovolenka nad rámec zákonnej úpravy, rekondičné pobyty, pravidelné lekárske prehliadky, vďaka ktorým majú viac voľna ako pracovníci v inom odvetví. Do maximálneho času pre účely dodržiavania maximálneho týždenného času určeného smernicou nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá náhradné voľno, dovolenku, dodatkovú dovolenku, PN-ku, OČR-ku, lekára, otcovskú dovolenku alebo je na rekondičnom pobyte, pretože počas tohto času žalobca nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa ani nevykonáva činnosti vyplývajúce z jeho popisu služobných činností.

Žalovaný mal za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. Žalobca z hľadiska odmeny vyplatenej v predmetnom období za vykonanú štátnu službu nebol na svojich právach ukrátený. Vzhľadom na spôsob výpočtu výšky náhrady škody žalovaný považuje tento nárok skôr za mzdový. Výšku žalobcom uplatnenej nemajetkovej ujmy považuje celkovo za premrštenú, čím sa výrazne bagatelizuje priznávanie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je poškodeným priznávaná za smrť blízkej osoby. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu. Žalobca musí nielen uviesť, ale aj preukázať aká ujma mu vznikla.

Čo sa týka posúdenia, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva nad maximálny 48 hodinový pracovný čas, je potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie, pretože nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času.

Vzhľadom na námietku pôsobnosti smernice 2003/88/ES, námietku nedostatku splnenia procesných podmienok konania a námietku nedôvodnosti žaloby, žalovaný v súlade so zásadou hospodárnosti konania v zmysle čl. 8 CSP a čl. 17 CSP navrhuje, aby sa súd prvej inštancie pred ďalším postupom v konaní vysporiadal s vyššie uvedenými námietkami žalovaného. V prípade, že sa súd prvej inštancie stotožní s vyššie uvedenými námietkami, žalovaný navrhuje, aby v tejto právnej veci konanie zastavil. V prípade, že sa súd prvej inštancie nestotožní s vyššie uvedenými námietkami, si žalovaný dovoľuje navrhnúť súdu prvej inštancie, aby vydal rozsudok, ktorým žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietla.

4. V ďalšom vyjadrení žalobca uviedol, že smernica 2003/88/ES sa musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby a zároveň je ustálený záver, že služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice (SD EÚ vo veci C-52/04). K námietke nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného uviedol, že Slovenská republika ako členský štát je priamo podriadený právu Únie a s prihliadnutím na rozhodovaciu prax SD EÚ, čo do zodpovednosti členských štátov za spôsobenú škodu, je nepochybne pasívne legitimovaný v tomto konaní. Táto vychádza aj z priority práva EÚ, bez ktorej by zodpovednosť nebola vynútiteľná. Bez ohľadu na to, ktorý konkrétny orgán sa porušenia dopustil, ide o objektívnu zodpovednosť štátu (viď konanie OS Košice II a KS v Košiciach pod sp. zn. 24C/50/2020 a sp. zn. 6Co/69/2022).

Nie je možné sa stotožniť ani s tvrdením žalovaného, že smernica bola transponovaná správne. Žalobca v predmetnom konaní namieta najmä nesprávnu transpozíciu čl. 6 písm. b) smernice, z ktorej explicitne vyplýva, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Aplikáciou ustanovení zákon o HaZZ sa nedosahuje a negarantuje 48 hodinová pracovná doba pre príslušníkov HaZZ.

Z judikatúry SD EÚ jednoznačne vyplýva, že pracovný čas zodpovedá aj pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku a nie je oprávnený slobodne disponovať s takto určeným časom. Aj v zmysle rozsudku SD EÚ vo veci C-303/98 vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas.

Súdny dvor prezentoval názor, že otázka, ktorá súvisí s pojmom pracovný čas v zmysle smernice neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti. Článok 6 písm. b) smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník. Zároveň je v zmysle smernice absolútne nepochybné, že aj služobná pohotovosť, či už ide o jej aktívnu alebo neaktívnu časť, je súčasťou pracovného času.

Dal do pozornosti, že v zmysle § 97 zákona o HaZZ sa ako vykonávanie štátnej služby posudzuje aj čas čerpania dovolenky a v zmysle písm. j) bod 1 tohto ustanovenia aj dočasná neschopnosť. Ďalej sa na účely zákona o HaZZ posudzuje aj čas plateného služobného voľna, zdokonaľovacej služby, účasti na rekondičnom pobyte, prehlbovania kvalifikácie, zvyšovania kvalifikácie a pod. Z uvedeného dôvodu tvoria súčet odpracovaných hodín žalobcu aj časy, ktoré strávil týmto výkonom štátnej služby.

Nesprávnosť transpozície smernice možno odôvodniť taktiež absenciou negatívneho vymedzenia času, ktorý sa má započítavať do priemerného pracovného času príslušníka HaZZ na účely čl. 6 písm. b) smernice do vnútroštátneho práva.

Žalobca trvá na predloženej pláne služieb so sumárnym vyčíslením, pretože je nesporné, že evidencia zo systému W. je evidenciou zamestnávateľa, ktorý za túto v celom rozsahu zodpovedá a zodpovedá za jej obsah a správnosť. Žalobcom uplatnený nárok vychádza zo súčtu hodín, ktoré odpracoval v tzv. aktívnej službe a v tzv. pohotovosti. V rámci svojho podania podrobne vysvetlil jednotlivé údaje súvisiace s priloženým dôkazom „Tabuľka odpracovaného času za uplatňované obdobie“.

Svoj nárok si uplatnil z dôvodu, že v príčinnej súvislosti s porušením práva Únie zo strany žalovaného došlo k vzniku nemajetkovej ujmy. Základom žaloby sú dva piliere, a to primárne porušenie čl. 6 písm. b) smernice a zároveň sekundárne skutočnosť, že štát nezapočítava neaktívnu časť pracovnej pohotovosti do fondu pracovného času. Tým došlo teda k zásahu do práva žalobcu na ochranu zdravia, do práva na súkromie a rodinný život, práva na spravodlivú odmenu za celú vykonanú prácu a práva na spravodlivé a primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Žalobca svoj nárok riadne vyčíslil a uviedol všetky podstatné okolnosti čo do jeho vzniku, príčinnej súvislosti a zodpovednosti žalovaného. Navrhuje v konaní vykonať výsluch žalobcu za účelom ozrejmenia detailných skutočností z osobného života.

Vzhľadom na vyššie uvedené, žalobca navrhol súdu prvej inštancie nariadiť pojednávanie, vypočúť sporové strany a žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

5. Žalovaný v duplike zotrval na svojom podanom vyjadrení spolu s prezentovanou skutkovou a právnou argumentáciou, ktorú zastáva od začiatku konania.

Má za to, že neexistuje závažná ujma v morálnej sfére žalobcu ako nevyhnutnej kategórie determinujúcej danosť nároku na náhradu škody.

Z výpisu dochádzky žalobcu, ktorý priložil k žalobe vyplýva, že žalobca si uplatňuje nemajetkovú ujmu za odpracované hodiny v období od január 2020 až január 2023, z čoho možno vyvodiť žalobcov názor, že práve od tohoto momentu malo dôjsť k porušovaniu jeho práv. K podaniu žaloby došlo až začiatkom mája 2023, t.j. viac ako 3 roky od momentu, kedy malo dôjsť k údajnému zásahu do žalobcových práv, takže žalobca si svoj nárok uplatňuje po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty. Vzhľadom na uvedené vznáša žalovaný námietku premlčania a navrhuje, aby bola žaloba v tejto časti zamietnutá, konkrétne v období od 01.01.2020 do 10.05.2020.

Pri počítaní na strane žalobcu došlo k zásadnej chybe, keďže počíta aj so služobnými dňami, ktoré pod ním poukázajú definíciu pracovného času nemožno subsumovať. Žalobcom predložený prepočet celkom zrejme odporuje smernici a nemožno ho považovať za relevantný na účely tohto konania a to z dôvodu, že na výpočet „odpracovaných hodín nad rámec článku 6 Smernice 2003/88/ES“ používa fond pracovného času, ktorý nepreukazuje koľko reálne žalobca odpracoval, a teda hodiny ustanovené vo fonde pracovného času nemožno zamieňať za hodiny, na ktoré odkazuje článok 6 smernice.

S prihliadnutím na uvedené uviedol, že sa ani čiastočne nestotožňuje so žalobcom uplatneným nárokom a preto navrhuje, aby súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol.

6. Žalobca bol súdom prvej inštancie vyzvaný na vyjadrenie, či prejavil primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. V odpovedi na výzvu žalobca uviedol, že pred podaním žaloby sa na žalovaného obrátil výzvou na úhradu pohľadávky, pričom žalovaný nárok žalobcu neuznal. Zároveň nielen žalobca v tomto konaní, ale aj mnohí iní hasiči sa opakovane ohradili voči nedodržiavaniu 48 hodinového pracovného času, osobitne namietali skutočnosť, že pracovná pohotovosť nie je započítavaná do ich pracovného fondu. Ďalej poukázal aj na aktuálne závery odvolacích súdov v totožných právnych veciach, s ktorými sa žalobca stotožňuje (napr. rozsudok KS BB sp. zn. 14Co/64/2023 zo dňa 28.11.2023, rozsudok KS BB sp. zn. 13Co/7/2022 zo dňa 31.01.2023). Mal teda za to, že aj v prípade, ak by u žalovaného pred samotným vznikom žalovanej ujmy prejavil snahu s cieľom odvrátiť jej vznik, táto by vznikla v rovnakom rozsahu a z rovnakých dôvodov. Navyše skutočnosť, či žalobca využil všetky právne prostriedky za účelom odvrátenia škody hrozacej mu pri implementácii noriem práva Únie, nie je rozhodná čo do akejkoľvek miery zavinenia pri vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

7. Súdu prvej inštancie bol doručený návrh žalovaného na vykonanie dokazovania, v ktorom uviedol, že vzhľadom na podstatu a charakter prejednávaneho prípadu, obsah rozsiahlych vyjadrení a ako aj v snahe žalovaného súdu prvej inštancie bližšie popísať organizáciu HaZZ a chod Hasičskej stanice v rámci bratislavského kraja, predložené výpočty spolu s fungovaním systému W., si žalovaný dovoľuje

súdu prvej inštancie navrhnúť výsluch svedka plk. H.. P. I., riaditeľa Krajského riaditeľstva HaZZ v Bratislave, ktorý je zároveň dlhoročným plánovačom a zároveň má skúsenosti zo zmenovej služby.

Žalovaný zároveň doručil aj doplňujúce vyjadrenie, v ktorom opätovne namietal spôsob výpočtu priemerného týždenného pracovného času počas žalovaného obdobia zo strany žalobcu. Mylne a extenzívne vykladá pojem pracovný čas a snaží sa dosiahnuť čo najvyšší počet údajných odpracovaných hodín za účelom svojho bezdôvodného obohatenia.

V súhrne mal teda žalovaný stále za to, že: 1. žalobca nepreukázal, že došlo k porušeniu čl. 6 smernice; 2. nepreukázal akúkoľvek ujmu, ku ktorej malo údajným porušením dôjsť; 3. nakoľko neunesol dôkazné bremeno ani vo vzťahu k preukázaniu porušenia smernice a ani ujmy, tak logicky nebola preukázaná ani príčinná súvislosť.

Vo vzťahu k rozsudkom všeobecných súdov v rámci územia Slovenskej republiky v obdobných alebo podobných sporoch pre predmetné konanie podľa názoru žalovaného nie je relevantné a tieto by nemali byť brané ako smerodajné, a to najmä z dôvodu, že pre uplatňovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, a teda zásah do osobnostných práv by sa mal podľa názoru žalovaného upriamovať iba na tie osobnostné práva, ktoré sú uplatňované v tom ktorom konaní a teda, keď sa jedná o žalobcu v tomto konaní, tak by sa mali zohľadňovať výlučne faktory, ktoré determinujú alebo mali determinovať utrpenie ujmy v osobnostnej sfére žalobcu v tomto konkrétnom konaní.

8. V nadväznosti na vyjadrenie žalovaného a predbežné právne posúdenie veci prezentované konajúcim súdom v inom konaní vedenom pod sp. zn. B1-7C/23/2023, zaslal žalobca súdu prvej inštancie vyjadrenie, v ktorom uviedol, že vzhľadom na koncentráciu konania mal za to, že na vyjadrenie žalovaného zo dňa 07.06.2024 nie je možné prihliadať.

Konajúci súd vo svojom predbežnom právnom posúdení konštatoval, že predmetom žaloby je nárok na náhradu škody voči štátu, ktorá vznikla v dôsledku pochybenia štátu pri transpozícii práva EÚ, táto skutočnosť je nesporná aj zo strany žalobcu. Ďalej mal za to, že nejde o mzdový nárok, ani spor so slabšou stranou. Žalobca súhlasí s tým, že nejde o mzdový nárok, ale keďže základ nároku vyplýva z porušovania práv žalobcu ako príslušníka HaZZ vykonávajúceho štátnu službu, štátny zamestnanec je jednoznačne v pozícii slabšej strany. Z predbežného právneho názoru súdu prvej inštancie primárne vyplynul záver, že smernica bola zo strany štátu správne transponovaná, čiže žalobcovi nemohol vzniknúť nárok na náhradu škody. Tento predbežný právny názor súdu prvej inštancie žalobca rozporoval. Súd prvej inštancie opomenul zaujať stanovisko k porušovaniu smernice tým, že žalobcovi sa do fondu pracovného času nezapočítavajú hodiny služobnej pohotovosti v rozpore s doloženými rozsudkami SD EÚ. Žalovaný spochybňuje „priemerný“ týždenný pracovný čas s tým, že nemusí ísť o striktné sedem dní príslušného kalendárneho týždňa, a v neposlednom rade má žalovaný za to, že pre účely výpočtu je nevyhnutné vychádzať z referenčného obdobia, pričom poukazoval na čl. 16 písm. b) smernice, ktorá hovorí o štvormesačnom referenčnom období, pričom za použitia odchýlok uvedených v čl. 17 ods. 3 písm. c) bod iii) pracuje so šesťmesačným referenčným obdobím s tvrdením, že toto bolo transponované do § 86 ods. 1 zák. č. 315/2001 Z. z. o HaZZ, ktoré ustanovenie upravuje nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času. Z hľadiska predbežného právneho posúdenia veci súdom ako aj vyjadrení žalovaného sa javia ako dôležité pre právne posúdenie veci nasl. otázky: 1. existencia referenčného obdobia, 2. spôsob výpočtu odpracovaných hodín a 3. definícia priemerného pracovného týždňa. Žalobca mal za to, že nedošlo k transpozícii čl. 6, čl. 16 písm. b) ani čl. 17 ods. 3 písm. c) bod iii) do právneho poriadku SR. Nad rámec otázok týkajúcich sa nedostatočnej transpozície smernice žalobca uviedol, že podľa čl. 22 smernice žiadny zamestnávateľ nemôže vyžadovať, aby pracovník pracoval dlhšie ako 48 hodín počas doby siedmich dní, ktorá sa vypočíta ako priemer za referenčné obdobie uvedené v čl. 16 písm. b), pokiaľ nezískal súhlas pracovníka, pričom žalobca žiadny obdobný súhlas žalovanému počas doby jeho služby neudelil.

Ohľadom otázky, čo sa má započítavať do výpočtu odpracovaných hodín, žalobca dal do pozornosti, že pri sledovaní legislatívneho procesu mu neuniklo, že do medzirezortného pripomienkového konania bola predložená novela zákona o HaZZ, v ktorej okrem iného zákonodarca navrhuje doplniť do § 97 nový odsek 3), v zmysle ktorého sa na účely výpočtu priemerného týždenného služobného času, ktorý vrátane štátnej služby nadčas v období šiestich mesiacov nesmie prekročiť 48 hodín, sa ako vykonávanie štátnej služby neposudzujú časy podľa odseku 1 písm. a) (dovolenka, platené služobné voľno, atď.). Je nesporné, že sa jedná o reakciu na stovky žalôb príslušníkov HaZZ.

Žalobca v závere svojho vyjadrenia, za účelom špecifikácie svojich skutkových tvrdení a za účelom vylúčenia akýchkoľvek pochybností, opätovne priložil tabuľku odpracovaných hodín, ktorá je aj prílohou žaloby. Zotrval na svojom žalobnom návrhu.

9. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 2, § 68, § 69 ods. 3, § 85 ods. 1, § 86, § 97 ods. 1 a § 193 zákona č. 315/2001 Z. z., § 85 ods. 9 Zákonníka práce, § 1 písm. a), § 2 písm. a), § 3 ods. 1 písm. d), § 4 ods. 1 písm. e), § 9 ods. 1, ods. 2, ods. 4, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 a § 17 zákona č. 514/2003 Z. z., § 3 Civilného sporového poriadku, čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, čl. 265 ods. 1, čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ, čl. 31 Charty základných práv EÚ, čl. 1 ods. 3, čl. 2 ods. 1, ods. 2, čl. 6, čl. 16 písm. b), čl. 17 ods. 2, ods. 3 písm. c) zarážka iii), čl. 18 ods. 1, čl. 19 ods. 1, čl. 22 ods. 1 a čl. 23 smernice 2003/88/ES, čl. 2 ods. 1, ods. 2 smernice 89/391.

10. Súd prvej inštancie aplikáciou relevantnej právnej úpravy na zistený skutkový stav skonštatoval, že zásada zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré je mu pripísateľné, je súčasťou systému Zakladajúcich zmlúv Únie, na ktorých je Únia založená. Tieto zmluvy sú súčasťou slovenského právneho poriadku v zmysle čl. 7 ods. 2 ústavy. Súd má právomoc konať, pretože ide o nároky žalobcu z mimozmluvnej zodpovednosti štátu. Hmotnoprávne podmienky nároku zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Únie vyplývajú len z judikatúry Súdneho dvora. Preto konajúci súd pri posudzovaní dotknutých právnych otázok vychádzal z práva Únie tak, ako ho vykladá Súdny dvor. Podľa Súdneho dvora, pokiaľ ide o podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušeniami práva Únie, ktoré sú tomuto štátu pripísateľné, poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky, t.j. že (a) cieľom porušeného právneho predpisu je priznanie práv jednotlivcom, že (b) porušenie je dostatočne závažné a napokon, že (c) existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti, ktorá prislúcha štátu, a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby.

Súd prvej inštancie v prvom rade pripomenul, že slovenská právna úprava neobsahuje úpravu vymáhania nárokov titulom náhrady škody. Preto zohľadnil požiadavky tzv. národnej procesnej autonómie, že ak žalobca preukáže uvedené tri podmienky, štát musí napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. Preto súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý je povahou veci najbližšie tým vzťahom, o ktoré ide v danej veci. Nesprávna transpozícia smernice sa považuje za nesprávny úradný postup a tento predpis upravuje aj podmienky a kritéria na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Preto po právnej stránke nekvalifikoval nároky žalobcu v režime nárokov z porušenia práva na ochranu osobnosti podľa § 13 OZ.

Prvá podmienka teda vyžaduje preukázať, že bola porušená právna norma Únie, ktorá má za cieľ priznať jednotlivcom práva. Súd prvej inštancie mal za to, že ustanovenie čl. 6 písm. b) smernice priznáva jednotlivcom práva a teda prvá podmienka je splnená.

Druhá podmienka, a to dostatočne závažné porušenie normy, je tiež splnená. Žalobca v žalobe poukazoval na obdobie porušenia predchádzajúce trom rokmi od podania žaloby a toto porušovanie trvalo aj v čase rozhodnutia súdu. Vzhľadom na to, že Súdny dvor už dňa 25. novembra 2010 v rozsudku C-429/09 konštatoval, že porušenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 počas referenčného obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora a musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie, potom súd prvej inštancie skonštatoval, že ak uvedenú judikatúru žalovaný nerespektoval, dopustil sa závažného porušenia, ktoré je predpokladom pre vznik zodpovednosti za škodu porušením práva Únie.

Tretia podmienka, príčinná súvislosť medzi porušením a škodou, vyžaduje preukázať, že medzi porušením a škodou spôsobenou jednotlivcovi existuje priama príčinná súvislosť, teda táto podmienka kombinuje tri ďalšie podmienky, pričom súd prvej inštancie dospel v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia k záveru, že aj táto podmienka bola splnená, a to z nižšie uvedených dôvodov.

Najskôr sa súd prvej inštancie vyjadril k námietke žalovaného, podľa ktorej sa smernica na hasičov nevzťahuje; s touto námietkou sa nestotožnil, pretože z čl. 1 ods. 3 smernice vyplýva, že smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia verejné a súkromné, ktoré sú vymedzené v čl. 2 smernice 89/391. Výnimku uvedenú v čl. 2 ods. 2 smernice 89/391, na ktorú sa žalovaný odvolával, nemožno vykladať tak, že je vylúčené, že by určité osobitné činnosti verejnej služby, aj keď sú vykonávané za obvyklých podmienok, boli do tej miery špecifické, že ich povaha bráni plánovaniu pracovného času rešpektujúcemu požiadavky uložené smernicou. Žiadne výnimočné okolnosti u žalobcu preukázané neboli, preto súd prvej inštancie uzatvoril, že výnimka podľa čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 sa na danú vec nevzťahuje a smernica 2003/88 sa na hasičov vykonávajúcich služobnú činnosť podľa zákona č. 315/2001 Z. z. vzťahuje.

Súd prvej inštancie ďalej riešil otázku, či sa má uplatniť „základné“ sedemdňové referenčné obdobie podľa čl. 6 písm. b) alebo štát uplatnil výnimku, ktorá toto referenčné obdobie predĺžila. Žalovaný v ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. zaviedol rozvrhovanie služobného času príslušníkov na obdobie šesť mesiacov, pričom súd prvej inštancie toto ustanovenie považoval za legislatívne

vymedzenie referenčného obdobia, čiže ide o výnimku, ktorú smernica umožňuje v čl. 16 písm. b) a čl. 17 ods. 3 písm. c) zarážka iii). Súd prvej inštancie teda uzavrel, že žalovaný dotknuté ustanovenia smernice implementoval správne, avšak pri uvedení týchto ustanovení do praxe nepostupoval správne. V rámci HaZZ bol nadriadený žalobcu vždy povinný plánovať rozvrh služobného času tak, aby neporušil ustanovenia čl. 6 písm. b) smernice za každé referenčné obdobie šiestich mesiacov. Túto povinnosť služobný úrad žalobcu porušil, pretože žalobcove zmeny služobného času boli rozvrhnuté na obdobia, ktoré sa týkali obdobia apríl 2021 až október 2021 tak, že prekračovali hodnotu 48 hodín za týždeň priemerne za šesťmesačné obdobie, čo nezodpovedá limitu podľa čl. 6 písm. b) smernice. Za ostatné tvrdené obdobia žalobca prekračovanie limitu nepreukázal. Pri posudzovaní plánov služieb súd prvej inštancie vychádzal z toho, že pod pojem služobný čas podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. je potrebné z hľadiska čl. 2 ods. 1 smernice zahrnúť aj čas pracovnej pohotovosti, ktorú bol žalobca povinný vykonávať počas služobného dňa. Ak teda žalobca slúžil od 07:00 hod. ráno do 07:00 hod. nasledujúceho dňa, je potrebné celých 24 hodín takto odslúženého času považovať za pracovný čas v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice. Z dokazovania bolo preukázané, že v prípade žalobcu išlo presne o vykonávanie takej služobnej pohotovosti, počas ktorej sa musel zdržiavať na pracovisku, prípadne bol v odpočivárni a mal uložené obmedzenia, ktoré objektívne a veľmi významne ovplyvnili jeho možnosť slobodne nakladať s časom a venovať sa vlastným záujmom, čo je na pracovisku prakticky nemožné, ak žalobca musí byť schopný vo dne či v noci nastúpiť „do minúty“ na vyhlásený poplach na výjazd. Vylúčenie doby pohotovosti v režime fyzickej prítomnosti na pracovisku z pojmu „pracovný čas“ by ohrozilo cieľ smernice, ktorým je zaistiť bezpečnosť a zdravie pracovníkov prostredníctvom stanovenia minimálneho času odpočinku a primeraných prestávok v práci.

V súvislosti s posudzovaním odpracovaného pracovného času súd prvej inštancie uviedol, že podľa čl. 16 písm. b) smernice doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s čl. 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových tvrdení v žalobe o tom, aké mal žalobca v rokoch 2020 až 2023 pracovné zmeny, nakoľko strany nepredložili v konaní iné adekvátne tvrdenia. So zreteľom na uvedené, dospel k záveru, že žalovaný porušil povinnosť podľa čl. 23 smernice tým, že nezaistil plné uplatňovanie smernice po prijatí legislatívnych opatrení na jej prijatie. Toto porušenie je o to závažnejšie, že už dávno pred daným porušením SD EÚ judikoval, že smernica sa týka hasičov a žalovanému to je známe - ide o dostatočne závažné porušenie práva Únie. Plánovanie služobných činností podľa § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z., ku ktorému došlo v období od apríla 2021 až októbra 2021 nad rámec 48 hodín týždenne priemerne zo strany služobných orgánov žalobcu je potrebné považovať za nesprávny úradný postup tak, ako tento pojem vymedzuje zákon č. 514/2003 Z.z. Súd prvej inštancie preto, vychádzajúc z potreby dosiahnutia efektu utile uplatnil na vec taký extenzívny výklad ustanovenia § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z., že pod „úradný postup orgánov verejnej moci o povinnostiach“ podradil aj zmienenú činnosť služobných orgánov žalobcu pri postupe podľa § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. V prípade opačného výkladu by sa poškodený nemohol domôcť svojho práva na náhradu škody porušením práva Únie zo strany štátu spôsobenou činnosťou správnych orgánov v rámci subordinančných vzťahov, čo by bolo v rozpore so zásadou efektivity, čo je neprípustné. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie uzavrel, že bolo preukázané, že žalovaný porušil povinnosť podľa čl. 23 smernice 2003/88, ak žalobca na základe interných služobných nariadení, rozkazov, príkazov alebo pokynov v období od apríla 2021 do októbra 2021 (7 mesiacov) musel odpracovať za jednotlivé referenčné obdobia 6 mesiacov služobný čas prekračujúci v priemere 48 hodín, čím sa žalovaný dopustil nesprávneho úradného postupu podľa § 2 písm. a) a § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.

Aj vznik ujmy dokazovanie pred súdom prvej inštancie potvrdilo. Z výsluchu žalobcu bolo preukázané, že pociťuje 4 až 5 rokov nedostatok voľného času, kvôli nedodržiavaniu smernice 2003/88. Osobné voľno nevie využiť pre svoje potreby a potreby rodiny, dlhodobo nevie naplánovať výlety ani iné aktivity, lebo sú zrušené z dôvodu, že ho zavolajú do práce, alebo musí komunikovať so zamestnávateľom počas voľna. To, že zdravie žalobcu nebolo poškodené neznamená, že je v poriadku, že žalovaný odnímal žalobcovi v zistenom období mesiacov 04/2021 až 10/2021 odpočinok tak, ako stanovuje smernica. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že iba samotné konštatovanie porušenia práva v danom prípade nebude dostatočným zadostučinením s ohľadom na to, že ujma, ktorá bola žalobcovi spôsobená trvala nezanedbateľný časový úsek, počas ktorého bol žalobcovi odnímaný dostatočný odpočinok a že porušenia sa dopustil žalovaný vo forme závažného porušenia, ktorý sa napriek tejto situácii k nároku žalobcu postavil úplne odmietavo.

Čo sa týka výšky nemajetkovej ujmy, ktorú má poskytnúť žalovaný, súd prvej inštancie prihliadol na dĺžku trvania protiprávneho konania, pričom išlo o niekoľko mesiacov, ďalej na skutočnosť, že v danej veci šlo o zásah do života žalobcu, ďalej musel prihliadnuť na sumy, ktoré zvykne priznávať Súdny dvor

v prípade zásahov do práv pri mimozmluvnej zodpovednosti orgánov Únie a nakoniec, že nemožno žalované nároky zamieňať so mzdovými. Vzhľadom na tieto faktory sa súdu prvej inštancie javilo ako spravodlivé stanoviť výšku náhrady nemajetkovej ujmy na 2.000 eur.

Žalovaný vzniesol námietku premlčania za obdobie od 1. januára 2020 do 10. mája 2020. Táto je dôvodná, no vzhľadom na to, že išlo o nárok titulom náhrady nemajetkovej ujmy, na prijaté závery o dôvodnosti nároku žalobcu v časti to nemalo vplyv a neúspech v časti žalovaného nároku nemá vplyv ani na posúdenie úspechu v konaní.

Záverom súd prvej inštancie skonštatoval, že ujma bola preukázaná výpoveďou žalobcu, pričom jedinou príčinou bol rozvrh služieb podľa § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. v dôsledku čoho musel žalobca odpracovať služobné úlohy v rámci služobného času v rozsahu, ktorý prekračuje maximálne prípustné hodnoty.

Súd prvej inštancie teda zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 2.000 eur a vo zvyšku žalovaného nároku súd prvej inštancie žalobu zamietol ako nedôvodnú. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom táto sa bude posudzovať len z výšky súdom priznaného nároku.

11. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný, a to v rozsahu prvého a tretieho výroku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h), pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalovaný sa s I. a III. výrokom rozsudku súdu prvej inštancie nestotožňuje, tieto nepovažuje za právne správne, náležité a preskúmateľne odôvodnené. Zotrváva na svojej právnej a skutkovej argumentácii konštantne zastávanej od počiatku konania, pričom si v podrobnostiach dovoľuje zotvať na všetkých svojich doterajších písomných vyjadreniach, ako aj ústnom prednese, na obsah ktorých v celosti odkazuje.

Keďže súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k neúplnej transpozícii smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, tak je jeho povinnosťou aplikovať smernicu priamo; a teda musí skúmať samotné porušenie čl. 6 písm. b), od ktorého si žalobca odvodzuje nárok.

Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal s otázkou fondu pracovného času; je zrejmé, že fond pracovného času v sebe zahŕňa nielen pracovný čas v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice, ale taktiež aj čas odpočinku v zmysle čl. 2 ods. 2 smernice.

Ďalej uviedol, že ustanovenie § 97 zákona č. 315/2001 Z.z. je nevyhnutným na účely zabezpečenia mzdy príslušníkov HaZZ. Všetky časy, za ktoré im patrí mzda, musia byť obsiahnuté v tzv. „plachte služieb“, nakoľko takáto plachta služieb je na konci mesiaca zasielaná na mzdové oddelenie, kde je z nej vypočítavaná výplatná páska.

Z požiadaviek stanovených SD EÚ, ako aj Európskou komisiou možno dospieť k záveru, že právne posúdenie otázky pracovného času súdom prvej inštancie je zmätočné. Vnútroštátny súd - súd prvej inštancie pri otázke služobnej pohotovosti vychádzal rozsiahlo z judikatúry SD EÚ, pričom pri otázke „času odpočinku“ v rozpore s požiadavkami EÚ obmedzil svoju analýzu na výklad ustanovenia § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., pričom nevzal do úvahy čl. 2 ods. 2 smernice, ani požiadavky Európskej komisie a taktiež ani judikatúry SD EÚ.

K referenčným obdobiam uviedol, že je kľúčové ustáliť, v akom období sa počíta priemerný týždenný pracovný čas, nakoľko predmetná otázka bola v konaní sporná, pričom súd prvej inštancie sa týmto bližšie nezaoberal. Aplikácia týždenného referenčného obdobia žalobcu nezodpovedá zmyslu ani účelu smernice a tiež so sebou prináša absurdné dopady spôsobilé negatívne ovplyvniť a narušiť životaschopnosť, resp. akcieschopnosť hasičských staníc a ich nepretržitý chod, ktorého primárnym cieľom je ochrana života a zdravia obyvateľov, ochrana majetku a životného prostredia. Uvedeným by teda nastalo, že v prípade, ak by príslušník HaZZ za týždeň (rešpektujúc názor súdu prvej inštancie a vychádzajúc z neho) odpracoval dve 24-hodinové zmeny, t.j. dosiahol by maximálny týždenný „strop“ pracovného času, viac by do služby nastúpiť nemohol, a to ani v prípade neočakávaných mimoriadnych okolností, čím by došlo bezprostredne k ohrozeniu práve tých hodnôt, ktoré príslušníci HaZZ svojím povolaním chránia. Žalovaný má za to, že § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. predstavuje transpozíciu článku 16 písm. b) v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) a článkom 19 a teda pojem priemerný týždenný pracovný čas sa má vyložiť tak, že tento sa počíta v referenčných obdobiach dlhých 6 mesiacov. Žalovaný v odvolaní prezentoval aj výpočet, podľa ktorého ak by žalobca odpracoval v jeden týždeň 3x 24 hodín, druhý týždeň 2x 24 hodín, tretí týždeň 1x 24 hodín a štvrtý týždeň 2x 24 hodín, v priemere

by každý týždeň odpracoval dve 24 hodinové zmeny a k presahu by nedošlo. Má za to, že prepočty žalobcu nie sú správne a týmito prepočtami sa snaží zavádzať súdy, pričom vytvára dojem, že pracuje ďaleko viac než v skutočnosť pracuje.

K pojmu priemerný čas tvrdil, že článok 6 smernice pojednáva o „priemernom“ čase, teda nemožno hovoriť o doslovnom výklade, že každých 7 po sebe nasledujúcich dní musí byť striktno dodržaná horná hranica 48 hodín. Smernica pojednáva o priemere za určité obdobie a v čl. 16 písm. b) pojednáva o referenčnom období nepresahujúcom štyri mesiace. Smernica zároveň v ods. 15 preambuly prezumuje potrebu zabezpečiť pružnosť pri uplatňovaní určitých ustanovení tejto smernice a súčasne zabezpečiť dodržiavanie zásad ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov. Zároveň v ods. 16 preambuly smernica ustanovuje potrebu odchýlok a to tak, že je treba ustanoviť, že členské štáty alebo sociálni partneri môžu uplatniť odchýlky z určitých ustanovení. Jednu z odchýlok ustanovuje smernica v čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii), a teda: „V súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16: v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarna služby a služby civilnej ochrany;“, uvedené ustanovenie povoľuje, aby sa členské štáty odchýlili od ustanovenia čl. 16 smernice a upravili si referenčné obdobie v zmysle čl. 19: „Možnosť odchýlky od článku 16 písm. b) uvedenej v článku 18 ods. 3 a v článku 18 nemôže viesť k ustanoveniu referenčného obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov.“ V tomto smere teda dáva do pozornosti ust. § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., v rámci ktorého sa upravuje rozvrhnutie služobného času nerovnomerne na obdobie šiestich mesiacov. Keďže smernice nepredpokladajú svoju doslovnú transpozíciu do právnych poriadkov členských štátov, žalovaný má za to, že predmetná časť smernice bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná správne.

K nemajetkovej ujme uviedol, že žalobcu v spore zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosť, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nesprávnej transpozície smernice a následného prekračovania maximálneho týždenného pracovného času vznikla nemajetková ujma, na ktorej reparáciu je potrebné priznať aj náhradu v peniazoch. Žalovaný poukazuje na rozhodnutie Súdneho Dvora EÚ vo veci Konle C-302/97, v zmysle ktorého: „aj jednoznačný rozpor s právom EÚ nemusí automaticky zakladať vznik zodpovednosti, pokiaľ je vnútroštátna úprava ospravedlnená napr. všeobecným záujmom.“ Pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu, by mal súd prvej inštancie zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale prihliadať na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Opakovane pripomína, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požadoval, považoval za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmu žalovaného neporovnateľne vyššia. Žalovaný ďalej poukazuje na ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje podmienky, kedy má žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaný má za to, že žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požadoval. Zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti. Žalobca svoje subjektívne tvrdenia nijakým spôsobom nepredložil, uviedol len svoje osobné pocity, ako vníma nedostatok voľného času, spôsobený prácou, neuviedol žiadnu konkrétnu skutočnosť, ktorá by mala spôsobiť porušenie jeho osobnostných práv, v tak značnej miere, že by došlo k zníženiu jeho dôstojnosti alebo jeho vážnosti v spoločnosti, tak aby mohol, resp. mal požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Nie je preto možné, aby subjektívne a ničím nepodložené tvrdenia žalobcu boli vodítkom toho, ako by mal súd prvej inštancie rozhodnúť. Iba skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval, rodine a priateľom, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia smernice, medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť.

Namietal, že nemôže byť „trestaný“ za to, že žalobca sa rozhodol žalobu podať tri roky spätne a súd prvej inštancie zohľadňuje dopad negatívneho postupu žalovaného v období viacerých rokov, keďže to malo na žalobcu dlhodobý negatívny dopad. S uvedeným postupom súdu prvej inštancie sa nestotožňuje. Žalovaný zároveň podal odvolanie aj proti tretiemu výroku napadnutého rozsudku, pričom má za to, že ak by odvolací súd vyhovel odvolaniu, tento výrok o trovách konania musí byť v celom rozsahu zmenený v prospech žalovaného. Žalovaný si dovoľuje odvolaciemu súdu navrhnúť, aby rozhodol tak, že mení

napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietla a žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

12. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že primárne má za to, že odvolanie žalovaného nesmeruje proti napadnutému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ale zrejme voči inému obdobnému rozhodnutiu, keďže žalovaný napáda skutočnosti a závery, ktoré sa v rozsudku nenachádzajú.

K polemike žalovaného ohľadom správnosti transpozície smernice uviedol, že zásadné pochybenie zistil súd prvej inštancie v tomto smere v jej nesprávnej implementácii, inak povedané, že sa v praxi nedodríava.

Žalovaný namietal výpočet žalobcu s tým, že tento nezahrnul, resp. neneutralizoval dni ako je OČR, PN, DOV, t.j. časy, kedy reálne žalobca nepracuje, čím zámerne skreslil výpočty, ako aj počet odpracovaných hodín. Tento odvolací dôvod však primárne neexistuje, nakoľko súd prvej inštancie vykonal vlastný výpočet priemerného týždenného pracovného času, v ktorom neutralizoval uvedené dni.

Ďalej poukazuje na to, že ani odvolací dôvod ohľadom referenčného obdobia neexistuje, pretože súd prvej inštancie pristúpil k aplikácii 6-mesačných referenčných období, nezávisle od otázky transpozície 6-mesačného referenčného obdobia, t. j. v súlade s požiadavkou žalovaného.

Vyjadrenia žalovaného, ktorými v odvolaní poukazuje na pojmy pracovný čas a čas odpočinku vo vzťahu k ust. § 97 ods. 1 nekorešponujú s obsahom napadnutého rozsudku, pretože ako už bolo uvedené, súd prvej inštancie pri vlastných výpočtoch nebral do úvahy dni ako DOV, DOS, PN,...pri svojich výpočtoch ich neutralizoval.

Súd prvej inštancie podrobne opísal zistené dopady prekračovania maximálne povoleného 48h týždenného pracovného času na súkromný a rodinný život žalobcu, pričom tieto zistené skutočnosti neboli v konaní žiadnym relevantným spôsobom spochybnené. Výška priznanej ujmy je závislá od úvahy súdu.

Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby odvolací súd odvolanie žalovaného zamietol, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a zaviazal žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

13. Na vyjadrenie žalobcu reagoval žalovaný, ktorý doplnil, že v intenciách ochrany spravodlivosti a právneho štátu nemožno zovšeobecňovať obdobné spory príslušníkov HaZZ, nakoľko toto vytvára nebezpečný precedens vo vzťahu k sporom o náhradu nemajetkovej ujmy. Opakovane uvádza, že v obdobných otázkach musia súdy vychádzať z podmienok náhrady škody spôsobením porušením únijného práva, ktoré stanovuje priamo SD EÚ, a teda že cieľom porušenej právnej normy je priznať jednotlivcovi práva a porušenie je dostatočne závažné, existencia škody a priama príčinná súvislosť. Žalovaný v sumare uviedol, že vo vzťahu ku skutočnosti, že k prekročeniu limitu 48h došlo len v dvoch referenčných obdobiach spomedzi všetkých uvedených, suma priznaná žalobcovi je neprimerane vysoká.

Žalovaný sa ostro ohradzuje proti tvrdeniu, že žalobca „pracuje“ aj doma, pretože je stále prítomný na telefóne a nesmie neakceptovať pokyny zamestnávateľa, inak by bol sankcionovaný. Žalobca nikdy nijakým spôsobom nebol sankcionovaný za prípadné odmietnutie nástupu na zmenu mimo svojho rozvrhu služieb.

Poukázal na mechanizmy na zabezpečenie oddychu a regeneráciu a celkového zdravia v zmysle kolektívnej zmluvy, teda nad rámec už uvedených mechanizmov v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. za roky 2020, 2021, 2022 a 2023, napríklad priznanie osobného príplatku, čerpanie služobného voľna s nárokom na služobný plat v rozsahu jeho služobného dňa na bezodplatnú účasť na darovaní krvi, čerpanie dovolenky vo sviatok, ktorá sa nezapočítavala do čerpania dovolenky, zvýšenie dovolenky o 1 týždeň nad rozsah, ustanovený v osobitnom predpise, atď.

Žalovaný má za to, že preukázal, že ak by súd prvej inštancie, resp. odvolací súd konštatoval nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES, tak táto skutočnosť nemala negatívny dôsledok, resp. ak aj mala, tak v minimálnom rozsahu a žalobca na dostatočný čas odpočinku po práci mal priestor.

S prihliadnutím na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a žalobu v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

14. Žalobca v reakcii na vyjadrenie žalovaného uviedol, že pokiaľ žalovaný poukazuje na svoju stabilnú obranu, t. j. skúmanie troch predpokladov, žalobca uvádza, že už samotná žaloba obsahovala potrebu skúmania jednotlivých predpokladov zodpovednosti štátu, obe sporové strany na tieto predpoklady poukazovali počas konania a súd prvej inštancie v rozsudku tieto predpoklady jednotlivito rozobral. Má teda za to, že súd prvej inštancie preskúmal všetky predpoklady zodpovednosti pričom dospel k obhájiteľnému záveru, ktorý zhmotnil do výroku napadnutého rozhodnutia.

Vo vzťahu k mechanizmom na zabezpečenie oddychu a regenerácie hasičov, ktoré sú zakotvené v kolektívnych zmluvách a ktoré poskytujú možnosti regenerácie nad rámec zákonnej úpravy, nie je jasné, z akého dôvodu na ne žalovaný poukazuje, zrejme ide o formu kompenzácie za nadmerné počty odslúžených hodín. Takáto argumentácia je však nepoužiteľná, pretože akákoľvek kompenzácia oddychom, kedy nesporne dochádza k prekročovaniu maximálne povoleného týždenného pracovného času nič nemení na fakte, že dochádza k porušovaniu práv žalobcu, ktoré sú mu garantované právom EÚ, ako aj vnútroštátnym, a to dlhodobo a opakovane.

15. Odvolací súd preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP. Odvolací súd sa oboznámil s obsahom spisu, vrátane všetkých písomných podaní strán doručených súdu aj v priebehu odvolacieho konania, odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky strán sporu spolus napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné potvrdiť.

16. Rozsudok súdu prvej inštancie je vecne a právne správny, je výsledkom vykonaného dokazovania, a ako taký ho odvolací súd potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP). Odvolateľ v podanom odvolaní neuvádzal podstatné, rozhodujúce, konkrétne právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Na tomto mieste odvolací súd zdôrazňuje, že ide o konanie, v ktorom je súd viazaný žalobou, a teda aj odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania.

17. Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci v zmysle § 215 ods. 1 CSP. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v danej veci zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa § 220 CSP, nakoľko súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, riadne zhodnotil výsledky vykonaného dokazovania, keď rozviedol, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých jednotlivých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. V odôvodnení svojho rozhodnutia špecifikoval, ktoré ustanovenia smernice 2003/88/ES, ako aj zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v danej veci aplikoval. V dôvodoch svojho rozhodnutia primerane vysvetlil, že žalovaný je v konaní vecne pasívnym subjektom, nesúcim zodpovednosť, ako aj že sú splnené všetky podmienky na poskytnutie náhrady za vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcu. Rovnako dôkladne vysvetlil svoj záver o tom, že suma 2.000,- eur ako náhrada nemajetkovej ujmy sa javí ako primeraná za daných okolností. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie tak podľa názoru odvolacieho súdu dalo odpoveď na všetky skutkovo i právne relevantné otázky daného prípadu.

18. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.854,74 eur, z dôvodu, že zo strany žalovaného došlo k pochybeniu tým, že nesprávne transponoval právo Európskej únie. Uviedol, že jeho služobný čas bol v rokoch 2020 a 2021 tvorený 17 hodinovými zmenami, po ktorých nasledovala 7 hodinová pohotovosť a v rokoch 2022 a 2023 16 hodinovými zmenami, po ktorých nasledovala 8 hodinová pohotovosť. V priemere tak každý tretí týždeň odpracuje cca 72 hodín, pričom súhrn priemeru prekračuje 48 hodín týždenne. Dlhodobé nerešpektovanie smernice 2003/88 sa u žalobcu prejavilo v rámci osobnostnej sféry vo vzťahu k ochrane práva na zdravie a na celkovú fyzickú a morálnu integritu. Ide totiž o čas, ktorý nemohol tráviť so svojou rodinou a nenávratne ho stratil.

19. Súd prvej inštancie žalobcovi priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 2.000,- eur, pričom vo zvyšku žalobu zamietol. Mal za to, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, ako aj vzhľadom na trvanie zásahu aj po podaní žaloby, právne postavenie ministerstva ako porušovateľa a primeranosť voči obdobným nárokom poskytovaným samotným Súdny dvorom, a s ohľadom na výšku nárokov priznávaných vnútroštátnymi súdmi Slovenskej republiky v iných sporoch proti žalovanému, súdu prvej inštancie sa javilo ako spravodlivé stanoviť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobcovi na priznanú sumu.

20. Žalovaný opakovane, ako v konaní pred súdom prvej inštancie, tak v odvolacom konaní, namietal výšku žalobcom požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, pričom odvolací súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie priznal oproti žalobcom požadovanej sume podstatne nižšiu sumu, čo žalovaný v podaniach v rámci odvolacieho konania nerefektuje. V konaní vo veciach priznania náhrady nemajetkovej ujmy platí, že dôkazné bremeno nesie žalobca, teda osoba, ktorá tvrdí, že jej bola spôsobená nemateriálna ujma neoprávneným zásahom. Žalobca teda musí dokázať existenciu

zásahu, to znamená, že k určitému konaniu, ktoré je zásahom do práv žalobcu skutočne došlo, ako aj už spomenutú súvislosť medzi zásahom a vzniknutou škodou. Žalobca nesie aj dôkazné bremeno týkajúce sa dokazovania predpokladov priznania primeraného zadostučinenia.

21. V prípade námietok žalovaného týkajúcich sa tohto nároku, že žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania, odvolací súd uvádza, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zjavné, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného ku vzniku škody (nemajetkovej ujmy), z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice č. 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku. Došlo aj k zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 ústavy), pretože žalobca musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice a musel tráviť čas v práci, prichádzal tak o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s pracovným zaradením.

22. Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že smernica neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi porušením práva Európskej únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov Európskej únie musí určiť, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dostatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok Slovenskej republiky tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva Európskej únie.

23. Žalovaný má za to, že žalobca v konaní nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požadoval. Zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti. Aj táto odvolacia námietka žalovaného, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal spôsobenú ujmu, nie je dôvodná.

Odvolací súd uvádza, že súdy je pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je viazaný v tom smere, že má posúdiť primeranosť výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie smernice žalobca utrpel, pričom spôsob určenia ako aj posudzovanie výšky nároku je na úvahe súdu. Súd však musí pri úvahe o priznaní ako aj výške náhrady nemajetkovej ujmy hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona je na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave.

Z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca v žalovanom období bol v príslušných mesiacoch v práci viac než by prináležalo podľa maximálneho pracovného času a tak prišiel o čas, ktorý by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii, mohol by rozhodnúť o trávení tohto voľného času podľa vlastného uváženia. Žalobca vo svojej výpovedi pred súdom prvej inštancie jednoznačne uviedol, že uvedené pociťoval ako zásah do svojho voľného času, ktorý mohol tráviť s rodinou či kamarátmi. Na začiatku nástupu do zboru to úplne nevnímal, ale postupne pochopil, že služobný čas často išiel na úkor jeho osobného voľna. Nedokáže si dlhodobo plánovať aktivity, či spoločný čas s partnerkou, výlety alebo dovolenky, lebo nevedel, kedy bude mať voľno. Stávalo sa, že aj keď si voľno naplánoval, počas neho dostával správy od nadriadených, ktorí zisťovali, kto môže nastúpiť do služby, prípadne žiadali iné informácie týkajúce sa pracovných povinností. V týchto chvíľach teda musel byť na telefóne, pretože boli školení tak, že ak sa neozvú do dvoch hodín, zamestnávateľ to mohol vyhodnotiť ako ignoráciu. Pokiaľ bol v pohotovosti na pracovisku, nešlo o plnohodnotný oddych, pretože musel byť pripravený na výjazd do jednej minúty. Hluk a neustála pohotovosť mu nedovoľovali regenerovať sa počas služby. Do fondu pracovného času sa pritom osem hodín nočnej pohotovosti nezapočítava, pretože údajne nepracuje aktívne, len „je k dispozícii“. Aj vo svojom voľnom čase musel byť kedykoľvek pripravený telefonicky alebo cez aplikáciu Whatsapp, cez ktorú riešia služobné záležitosti. Ak bolo počas jeho voľna potrebné zastúpenie, operačné stredisko mu telefonicky oznámilo, že z poverenia krajského riaditeľa má nastúpiť na nadčas a na ktorú stanicu sa má dostať. S priateľkou mali práve z tohto dôvodu diskusie o tom, ako by sa mohol venovať naplno rodine, keď ho môžu kedykoľvek povolať do služby. Trápilo ho, že nevie svoj voľný čas využiť pre

rodinu a vlastné záujmy. Pociťoval to ako ujmu a vnímal, že nedodržiavanie pracovných noriem bráni bežnému osobnému životu. Čo sa týka rodinného života, s partnerkou býva v spoločnej domácnosti od roku 2021, nemá manželský záväzok ani deti, no obaja cítia, že jeho práca žalobcu im sťažuje ich bežné každodenné fungovanie. Pre zvyšujúce sa nároky občas zažíval vyčerpanie a problémy prenášal aj domov.

24. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu, správne dospel k záveru, že v súdnej veci sú splnené podmienky na priznanie uplatneného nároku. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaný ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b/ smernice a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátavané nadčasy služobnej pohotovosti, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát, namieste. Rovnako by v danej veci neprichádzala do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod.

25. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie konštatuje, že právo žalobcu vyplývajúce zo Smernice 2003/88/ES nebolo štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované aj jeho právo na odpočinok. Odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdenú náhrady za primeranú, pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti.

26. Za irelevantnú považoval odvolací súd aj odvolaciu námietku žalovaného, že prepočty žalobcu nie sú správne a týmito prepočtami sa snaží zavádzať súd, pričom vytvára dojem, že pracuje ďaleko viac než v skutočnosť pracuje, nakoľko súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal s predloženými údajmi ohľadom odpracovaných časov žalobcu, pričom z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca musel odpracovať v období apríl 2021 až október 2021 pracovný čas prekračujúci hodnotu 48 hodín za týždeň; svoj postup podrobne opisuje v bode 11 napadnutého rozsudku.

27. Správne súd prvej inštancie vyhodnotil aj skutočnosť, že vylúčenie doby pohotovosti v režime fyzickej prítomnosti na pracovisku z pojmu „pracovný čas“ by ohrozilo cieľ smernice 2003/88. Súdny dvor opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v smernici 2003/88 je autonómny pojem práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1 a 2 smernice 2003/88 vymedzuje „pracovný čas“ ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti...“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor zdôraznil vo svojej judikatúre, rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, pomocou ktorých by umožnil určité rozlišovanie alebo nuansy. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 T. D. Q.. H.. predovšetkým zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu „pracovný čas“ (rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24.11.2020 sp. zn. 15Co/6/2020).

28. Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždňový pracovný čas ustanovený smernicou (rozsudok C - 429/09, C - 52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t.j. v mieste výkonu práce, je potrebné celý služobný čas pohotovosti započítať do jeho pracovného času.

29. Podľa názoru odvolacieho súdu vnútroštátna právna úprava v zmysle zákona č. 315/2001 Z.z. v dôsledku nedostatočného transponovania smernice 2003/88/ES umožnila zamestnávateľovi, resp. služobnému úradu rozvrhnúť žalobcovi služobný čas tak, že tento presiahol maximálnu hranicu, stanovenú v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, v dôsledku čoho žalobca v rozhodnom období vykonával prácu nad čas povolený právom Únie, kedy sa vyžadovalo, aby bol nepretržite dostupný a plne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, pričom preukázane došlo k zásahu do práva žalobcu na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, teda právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemohol venovať rodine v rozsahu, v akom by chcel, ale najmä nemohol zo svojim časom voľne nakladať, nemohol sa venovať svojim záľubám. Pre nedostatok času nemohol ani oddychovať, hoci relax je vzhľadom na rizikovosť jeho práce nesmierne potrebný. Právo na odpočinok bolo u žalobcu permanentne niekoľko rokov porušované, napriek tomu, že plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života (k tomu pozri rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31.01.2023 sp. zn. 13Co/7/2022).

30. Odvolací súd ešte dodáva, že čo sa týka pasívnej vecnej legitímácie, ktorú žalovaný namietal, uvádza, že Slovenská republika, v zastúpení Ministerstvom vnútra SR, predstavuje garanta riadnej transpozície Smernice do zákona č. 315/2001 Z.z., pokiaľ ide o nezapočítanú pracovnú pohotovosť príslušníka HaZZ na pracovisku počas jej neaktívnej časti do pracovného času, keďže absentujúca alebo nesprávna transpozícia smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu. Ide teda o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušenia práva EÚ dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť, a teda poukazujúc na uvedené, pasívna vecná legitímácia žalovaného je v predmetnom spore daná.

31. Berúc do úvahy dostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, by odvolací súd posudzovaním ďalších odvolacích námietok žalovaného, už len opakoval správnosť záverov súdu prvej inštancie, ktorý po dôkladnej úvahe vydal svoje rozhodnutie v súlade s platnou právnou úpravou. Žalovaný len zopakoval skutočnosti, na ktoré poukazoval pred súdom prvej inštancie, pričom na dôkladnom zvážení a správnom vyhodnotení aj týchto skutočností a tvrdení spočíva prvoinštančným súdom vydaný rozsudok. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán (porovnaj napr. rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu argumentáciu, už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci, teda odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

32. Nakoľko ani v odvolaní žalovaný neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by iným spôsobom boli spôsobilé vyhodnotiť stav zistený prvoinštančným súdom, odvolanie nepovažoval odvolací súd za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a podľa § 387 ods. 2 CSP sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie.

33. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 CSP a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedopíňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; strany sporu, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk, by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp. zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

34. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP. Nakoľko odvolací súd vyhodnotil podané odvolanie žalovaného ako nedôvodné, tak potom žalobca mal v rámci odvolacieho konania úspech, a preto mu odvolací súd priznal

nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

35. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení vecí.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).